

צרים, ואין להנהלת הגן אפשרות לבנות בשבילם מיתקנים לטיפוס.

● בגלל המקום הצר קורות תאונות לעתים קרובות: אם שתי חיות שכנות רבות, מתחילה כהלה בכל הכלובים, מלווה ריצה מטורפת. החיות נתקלות בסורגים, והתוצאה: פציעות, שברים ואפילו מוות.

● העופות רבים ומנקרים אחד את השני — לעתים עד מוות. ואם עופות מטילות ביצים, אין בקיעה: או מחמת קירבתם של עופות אחרים, או מחמת קירבתם של המבקר רים.

● כאשר המליטה הלבאייה גורים, הריחו הנמרים בכלוב הסכך את ריח הגורים, ניסו להגיע אליהם דרך הסורגים. פרצו קרבות דמים בין הלבאייה לבין הנמרים, עד שהוקמה מחיצה של לוחות-עץ ביניהם.

קיום

נורמאלי!

את הוועקה נגד מצב זה, האופייני לרוב רובם של גני-החיות בעולם, הקים הזואולוג האנגלי דסמונד מוריס, מחבר הספר הקוף העירוני (העולם הזה 1644).

הוא אינו מציע לחסל את גני-החיות, אבל הוא חובע ליצור בהם תנאים, שיאפשרו לחיות קיום נורמאלי ככל האפשר, מבלי

עיניה של חיה זומאשימות: גן-החיות הוא

מיוסד לעינויים!

רסתכלו בתמונות אלה. הן צולמו — פרט לאחת — בגני-החיות של תל-אביב, והן מראות עצב יאוש.

מדוע נמצאות חיות אלה בכלוביהן? כדי שחושבי-הערים — ובקיר הילדים — יקבלו מושג על "הטבע": יראו את החיות המגוננות וילמדו לא רק איך הן נראות אלא גם איך הן מתנהגות. אך להתנהגותן בגן-החיות אין כל קשר עם התנהגותן בחיק הטבע.

הסיבה פשוטה: גני-החיות הוא מוסד לי-עינויים. ההופך את החיות ליצונויים הולכים, מדוכאים ובלתי-נורמאליים.

קרבות-

דמים

בטבע מוקפת כל חיה באלמנטים במשלה. היא יודעת היכן להסתתר, ובי-איה מחילה תמצא את החום או הלחות הדרושים לה. היא צדה את טרפה, או בורחת מפני אויבתה השוחרת לטרוף אותה.

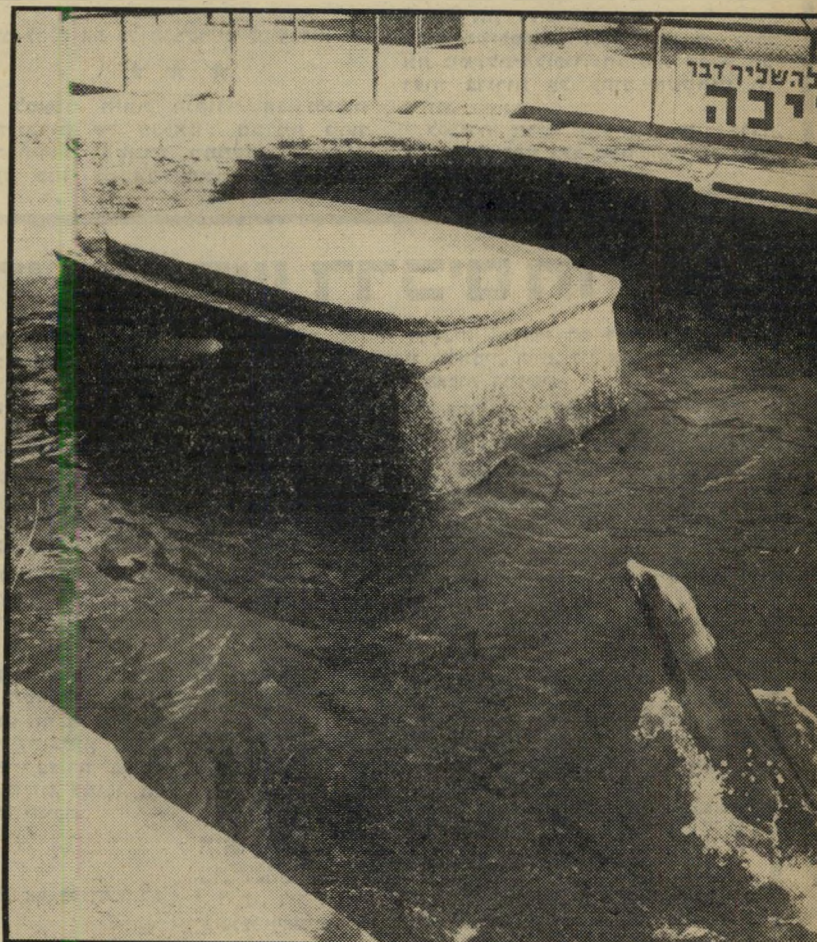
בגן-החיות אין פורקן לכל החושים האלה. מה יותר עגום מאשר לראות סנאי המנסה לחפור בתוך ריפפת-הבטון של כלובו כדי לקבור אגוז או כלי-בר המנסה להסתיר עצם?

כדי לחסוך בהוצאות, בנויים התאים ב-צורה אחידה ככל האפשר: שורות של כלובים זהים, שאינם יוצרים דרישות חלליות. פני-השטח של הכלוב השים ככל האפשר, מטעמי היגיינה, תוכן הכלוב מצומצם לחפ-צים סטריליים מינימליים קוביות בטון ממל-אות מקום ענפים, סלעים ואדמה.

הסביר ד"ר משה אברם, הוטרנר של גני-החיות התל-אביבי, לכתבת העולם הזה: "הגן לחוץ בין בתי העיר. אין לנו שום אפשרות לגדול ולהתפתח." על כן:

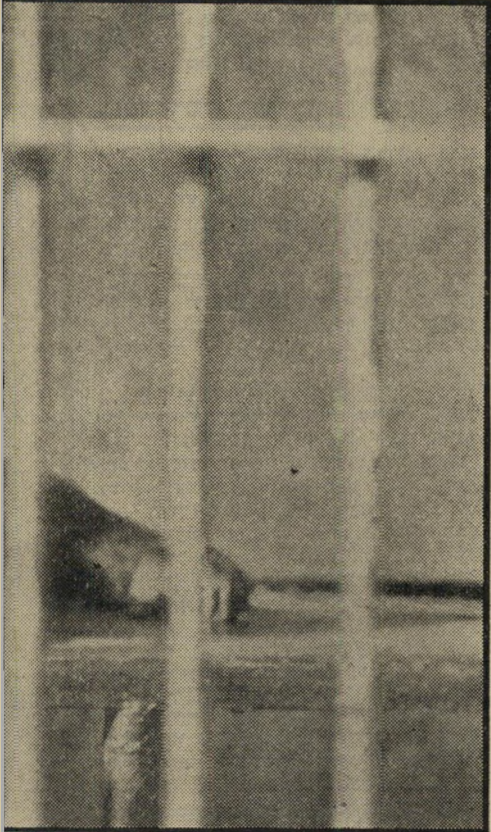
● 15 זאבים מנומרים דחוסים בתוך סטח של 60 מטרים מרובעים, במקום מאות המטרים הדרושים להם.

● האריות מוחזקים בכלובים קטנים ו-

אין מקום! שלושה אריות בגני-החיות של תל-אביב. בטבע הם מסוגלים לע-בור מרחקים במהירות עצומה. בבריכה הקטנה בגני-החיות התל-אביבי הם מבלים את זמנם בסיבובים אינטופיים וחודגניים, מוציאים ראשם רק לנשימה.

חריט

מלומד אנגלי בעל ש בעולם. הוא לא ראה

שיצאו מדעתן. יש 11 מינים של קופים, למשל. רובם בעלי אינטליגנציה מפותחת, המסוגלים לנהל חיי-קבוצה מעניינים וענפים. יש להם מכנה משותף: הם אינם מסוגלים לשחות. "מדוע", הציע מוריס בכתבה ש-הופיעה בגדולי העיתונים בעולם, "לא יושבו אותם על אי מיוער, בתוך שטח גני-החיות; או שטחים נרחבים מוקפים תעלת מים? הם ינהלו אורח-חיים טבעי ככל האפשר, לא יהיו נתונים לעינויים ולדיכאון של הכלובים — ואילו מבקרי גני-החיות ייהנו וישיכחו, ללא סכנה."

ואילו בתנאים הקיימים — השימפנזה, שהוא אחד מבני-החיים מפותחים בשיכלם על פני כדור הארץ, גדל בתוך הכלוב והופך למוקיון טיפש ומשוע-מם. מכיוון שאין לו עם מה לשחק — פרט לגוף שלו — הוא מציא סוגים חדשים של ריצה, גילגול, נפילה על הראש. הוא מכניס קס לאוזניים, מורח את צואתו על הקירות, ומוחא בפיים. בין תרגילי לבישנה, הוא זורק חפצים על המסתכלים בו. האריה משתין עליהם. האורנג-אוטאנג יורק, ביצו.